

Дзейнае мастацтва

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦСЯ!

У гэтым нумары

КАНДАДАТЫ НАРОДА
БАЕЦ ЗАСТАЕЦА У СТРАІ
ТРАГЕДЫЯ ШЭКСПІРА НА ГОМЕЛЬСКОЙ СЦЭНЕ
СЛОЎНІК ПОЛЬСКА-БЕЛАРУСКІ

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

ГОД ВІДАННЯ 31-ы
№ 14 (1755)
Пятніца, 15 лютага 1963 года
Цана 4 кап.

РЕГІСТРАЦЫЯ КАНДАДАТАЎ У ДЕПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БССР

На перадавыбарчых сходах калектыву працоўных сярод лепшых людзей, дастойных уважцы ў склад вярхоўнага органа ўлады рэспублікі, былі названы імёны беларускіх пісьменнікаў, дзеячоў мастацтва і культуры.

Акруговыя выбарчыя камісіі правялі рэгістрацыю кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР.

Кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Гомельскай-Лясненскай выбарчай акрузе зарэгістраван скультар народнага мастак БССР Заір Ісмаілавіч Азгур, Рэктар Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі Уладзімір Уладзіміравіч Алоўнікаў — па Дзяржынскай выбарчай акрузе (Гродзенская вобласць), Писменнік Іван Антонавіч Брыль — па Радзівілаўскай выбарчай акрузе (Гродзенская вобласць), Писменнік Пётр Фёдаравіч Глеба — па Езярышчанскай выбарчай акрузе (Віцебская вобласць).

Писменнік Кандрат Крапіва (Кандрат Кендратавіч Атраховіч) зарэгістраван па Касцюковіцкай выбарчай акрузе (Магілёўская вобласць), Пётр Аркадз Александравіч Куляшоў — па Валейскай выбарчай акрузе (Гродзенская вобласць), Па Лёзненскай выбарчай акрузе (Віцебская вобласць) — народны пісьменнік БССР Міхал Ціханавіч Лынькоў.

Мастацкі кіраўнік Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы, народны артыст ССР Барыс Віктаравіч Платонаў зарэгістраван па Кастрычніцкай выбарчай акрузе г. Мінска. Писменнік Пімен Емяльянавіч Панчанка — па Брагінскай выбарчай акрузе (Гомельская вобласць), Яўген Іванавіч Скурко (Максім Тэнк) — па Мотальскай выбарчай акрузе (Брэсцкая вобласць).

Па Купалаўскай выбарчай акрузе (г. Мінск) зарэгістраван мастацкі кіраўнік, гадоўны рэжысёр Беларускага дзяржаўнага арда Лявона Вялікага тэатра оперы і балета Дамітры Мікалаевіч Смоліч, Рыгор Раманавіч Шырма — мастацкі кіраўнік Беларускай дзяржаўнай акадэмічнай харавой капэлы — па Відзлянскай выбарчай акрузе (Брэсцкая вобласць). Намеснік старшыні праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Іван Патроўш Шамкін — па Батвінскай выбарчай акрузе (Магілёўская вобласць).

Для АГІТАРАЎ
І ВЫБАРШЧЫКАЎ

Актыўна рыхтуюцца да выбараў работнікі Кіраўскай раённай бібліятэкі. На кінакінах выстаўлены «Савецкая выбарчая сістэма — самая дэмакратычная ў свеце» штодня з'яўляецца новай літаратура. Для выстаўкі бібліятэкары прывозіць з чытацкай агляду літаратуру, гутаркі па асобных кнігах. Працуе стол даведкаў. Тут ёсць плакат-каляндар аб выбарах, план работ агітпункта, прыкладная тэматыка лекцыяў і гутарак, картатэка выбарчай літаратуры.

Многа ўвагі надаюць прапагандысты кнігі наладжваюць масавыя работы сярод выбаршчыкаў.

„КІНАМАТАР — чалавек, які заўсёды знаходзіцца ў гучыцы жыцця». Гэта сказаў жасманаўт Герман Сцяпанавіч Цітоў. Ён сам — кінамаатар.

І сапраўды, тэматыка кінамаатраства практычна не абмежавана. Аматара можа зацікавіць усё: і новая машына, выпущаная яго родным заводам раней тэрміну, і тое, як будуюць дом на суседняй вуліцы, і тое, чым жыць калектыву школы насупраць яго дома.

У нашай краіне сотні аматарскіх кінастудый. Напэўна, недалёкі той дзень, калі іх будзе тысячы.

Навалічыла а ся колькасць аматарскіх студый і ў нашай рэспубліцы: іх каля 40, у тым ліку 17 — у горадзе Мінску.

Колькі фільмаў выпускаюць студыі? Што гэта за фільмы? На гэтыя пытанні ў многім адказвае III рэспубліканскі агляд аматарскіх кінафільмаў, праведзены ў канцы мінулага года.

Шчыра скажам, не ўсё 22 фільмы, паказаныя ў малой зале Палаца прафсаюзаў, дзе праходзіў заключны тур агляду, былі патрэбныя і якасны. З'ява гэтая заканамерная. Во апроч рознага бачання матэрыялаў, апроч адрозненняў ў самай тэматыцы, на фільмы ўплываюць, на жаль, яшчэ і ўмовы пры здымках і пры апрацоўцы плёнкі, яе якасць і яшчэ многа розных вядучых і малых прычын.

Адначасна работы ўдзельнікаў агляду заслугоўваюць самай пільнай увагі, а метады і работы — падрабязнага аналізу. Возьмем, напрыклад, аматарскую кінастудыю Дома тэхнікі Беларускай чыгуны. Калектыву гэты вопытны, згуртаваны, са сваім почыркам, са сваімі пошукамі. На другім рэспубліканскім аглядзе фільм гэтай студыі «Капрон замест металу» быў удастоены першай прэміі. На трэці фестываль калектыву выйшаў за фільмам «Творцы новага». Гаворка ў ім ідзе пра рацыяналізацыйны і вынаходніцкі Беларускай чыгуны. Фільм цікавы. Майстэрства аператара і рэжысёра (калі такія тэрміны можна ўжываць у адносінах да аўтараў фільмаў) відэа з першых кадраў. Вось кладыца рытмі. Потым па іх імчаць наперад лакаматывы. Насыпна ідуць адзін за адным вагоны, раўнамерны стук колаў паступова перакрываецца прыемным, добра пастаўленым голасам дыктара, які знаходзіцца за кадрам... Спачатку глядзіць фільм, як сапраўды, па-майстэрску зроблены твор кінадакументалістыкі. Сідні на «аматарства» ён не патрабуе. Але даўна, мінае некаторы час, і фільм пачынае стамляць гледача. На экране непрынята мільгаюць станы, тэхнічныя дэталі, якія засланяюць машыны, тэхніка. І гэты ў значнай ступені збудзіць задуму яго аўтараў. Таму фільм не заваяваў першынства — яму прысуджаны дыплом другой ступені.

Пераможцам агляду сталі два фільмы — «Пачатак шляху» і «Зорачка» Мінскага Палаца культуры прафсаюзаў і кіначасопіс студыі Мінскага акруговага Дома афіцэраў «Во славу Родины» № 1 за 1962 г.

Абодва фільмы радуець шматлікімі знаходкамі. У армянскай часопіс складаецца па тыпу прафесіянальных кінаскасусаў «Навіны дня», кампазіцыйна ён падзелены на некалькі тэм. Кінамаатары, якіх узначальвае папуюнік у адстаўцы В. Шырокамаў, выдатна валодаюць камерай, асабліва гэта можна заўважыць у эпізодах «На танкавым палігоне» і «Салдацкія песні».

Фільм кінастудыі «Зорачка» быў адным з «іграў» фільмам на аглядзе. Работа юных кінамаатараў цікавая сваёй свежасцю і шчырасцю. Змест фільма вельмі незвычайны і мае пэўную павучальную мату. Гэта апавесць пра маленькага мінчаніна, звычайнага хлопчыка, якіх многа гуляе на дварах гарадскіх дамоў. Яму няма часу заняцца і ён свавольчы: выбіў шыбу, адабраў мячык у меншага. І вось аднойчы герой трапіў у Палац прафсаюзаў і перад ім адкрыліся новы, незнамы дагэтуль свет. Сам прыем «аблачання па пакутах» (тут ён ужыты ў крыху іранічным плане) не новы для нашага кіно, але ў гэтым творы «малой кінамаатрафіі» ён скарыстаны вельмі арыгінальна. Фільм трохі наюрны, не ўсё ў ім прадумана да канца. Але яго ўсхваляванасць, арыгінальнае ўжыванне (напрыклад, сон героя паказваецца на экране нібы ў двух планах) пакідаюць самае добрае ўражанне.

Многаможа навучыцца кінааматар, прагледзеўшы і фільм «Горад над Бугам», створаны аматарскай кінастудыяй Брэсцкага інстытута ўдасканалення настаўніцкага звання на калерыйнай абарудаванай плёнцы, ён прысвечаны чыгуначнай плёнцы, ён прысвечаны святаванню слаўнай гаданіцы, годдзя абароны Брэсцкай крэпасці. Кінамаатары адолелі пачаць момант народнага святкавання іржак, усхвалявана і малюўчы. Але з рэжысёрскага боку фільм зроблены вельмі ўмела, у ім ёсць, рэспубліканскай, паўторы. Не ўсё тут даснавала і мантажам.

Дарэчы, пытанне мантажу — балочнае для многіх кінамаатараў. Гэта адчуваецца ў карцінах гродзенскай (і ў першую чаргу ў даволі цікавым знітым фільме «Вон ваяж») і магілёўскай («Парад у Марціўе», «Заводская хроніка»).

Але такой размовы не адбылося. А жывіць кожную хвіліну ставіць усё новае і новае пытанне, якія патрабуюць найхутэйшага вырашэння.

Прыкмы такі факт: у Мінску з 17 аматарскіх кінастудый працуе цяпер над фільмамі толькі шэсць.

У чым жа справа? Галоўнае і найцікавішае пытанне — аб кінаапаратуры і кінаабсталяванні. Сістэма набываць кінаапаратуру, якая існуе, зусім не апраўдае сябе.

Якім чынам можна набыць апаратуру? Сабраўшы суму, скажам, у чатыры тысячы рублёў, прынеці яе і пакласці на стол начальніка Галоўнага Міністэрства культуры. Зразумела, што не ўсім калектывам кінамаатараў гэта пад слух, або не гаворачы пра асобных аматараў. Прыкладна такія ж справы з набываннем кінаплёнкі. Калі купіць яе ў прыватным парадку ў магазіне, яна каштуе 20 капеак за метр. Гэта дарагавата... А вось у Галоўнае Міністэрства культуры яе можна набыць па чатыры капейкі. Але ўсё бяда ў тым, што Галоўнае Міністэрства культуры не мае ўласнай мае ўсяго толькі дзесяць тысяч метраў плёнкі на год. Столькі выдзяляецца яму саюзным Міністэрствам культуры.

Як жа падаць гэтую кроплю? Чкаюць свайго вырашэння і пытанні арганізацыйнага парадку. Саюз кінамаатрафістаў часам палівае работнікаў прафесіяналаў кіно кансультываць кінамаатараў. Гэта вельмі добры пачыны, трэба толькі распаўсюдзіць яго больш шырока. Кінаработнікам трэба часцей выязджаць да аматараў, практычна замацаваць ім, скажам, у выбарчых матэрыялах, у мантажах, правільна накіроўваць іх работу.

Стварэць сіянерый фільма і апрацоўваць яго зніты матэрыял аматарам таксама вельмі цяжка. Ідуць спрэчкі, як лепш: спачатку зніць, а потым падабраць са знятага матэрыялу і зманціраваць, ці здымаць па пэўным сіянерый. Але як напісаць сіянерый? Не кожны аматар здолее сам узяцца за гэту справу.

На кінастудыях з моцнымі калектывамі лепш за ўсё, бадай, было б стварыць спецыяльныя сіянерыйныя саветы, такія, як, напрыклад, у студыях Дома тэхнікі Беларускай чыгуны або Мінскага акруговага Дома афіцэраў. Дзе няма такой магчымасці (асабліва ў абласцях і раённых цэнтрах), відэа, трэба звярнуцца за дапамогаю да мясцовых журналістаў або выкладчыкаў літаратуры.

Украінскіх франтах. Артылерыйскі батальён, адным з першых атрымаў гаронавае званне гвардыіскага. Немачыма пералічыць усё франтавыя дарогі, цяжкія баі, пераправы над вярхоўнымі і вывазленія гарады, што засталіся за плячымі маладога афіцэра ў першы дзень вайны.

На фронце ён стаў членам вядучай партыі камуністаў. Скопчыў ваіну гвардыі капітанам.

Нялёгка даваўся дэмабілізаванаму афіцэру ў першыя месяцы яго новага, цывільнага жыцця. Прышлось ямаля папрацаваць, каб аднавіць у памяці ўсё забытае за гады вайны. І толькі пасля таго, як гэтая работа была паспяхова закончана, кампазітар запісаў на нотную паперу свае першыя паспявалыя творы. Няхай не ўсё яшчэ было «гладка» і добра ў іх, але яны існавалі іх выконвалі, а неўзабаве некаторыя з іх набылі і даволі шырокае папулярнасць. У кожным новым творы ён бачыў чарговую прыступку да авалодання майстэрствам, яшчэ а дзін крок наперад, а можа і новае музычнае практыкаванне, вырашэнне чарговай творчай задачы.

І цяпер, уважліва прагледзены ранейшыя творы Ул. Алоўнікава, уважліва бачыць, як з кожным з іх узростае яго кампазітарскае майстэрства, шліфаваеця талент, больш глыбокай і змястоўнай становілася музыка.

Творчасць Ул. Алоўнікава разнапланавая. Ён аднолькава паспяхова працуе ў самых разнастайных жанрах музыкі — ад прастай інструментальнай мініяцюры і масавай песні да складанага цыклічнага твору.

Як апрацаваць плёнку — таксама немалаважнае пытанне для кінааматара. Купіць прыватную машыну ён не можа — яна каштуе каля чатырох тысяч рублёў. Ды яна і перанятая, патрабуе доўгага захавання раствору, запущаных «у вытворчасць». Пасля плёнкі на кінастудыю для апрацоўкі кінааматар таксама не заўсёды можа па фінансавых меркаваннях. Апроч таго, у студый заўсёды шмат заказаў, ды і самому кінааматару бывае няёмка аддаваць сваю працу ў чужыя рукі, калі сам ён яшчэ не бачыў яе. І вось звычайна ён апрацоўвае плёнку сам, карпаючыся ў розных дзірзых бачках, і гучыць значную частку яе.

Неабходна стандартная прыватная машына для кінаплёнкі, недарага і зручная. Такая машына ёсць. Яна сканструявана стэрэйшым беларускім кінааматарам Ул. Грыбавым і была прадэманстравана ўдзельнікам семінара кіраўнікоў аматарскіх студый ішчэ ў красавіку мінулага года, пра што ўжо паведамлялася ў газете «Літаратура і мастацтва». Цяпер толькі патрэбны канкрэтныя распарадкаванні Міністэрства культуры, Завод «Кінаапаратура» можа быць зробіць такую машыну. А Ул. Грыбавы ўжо сёння можа прынесці чаржыкі, дзе што чаржыкі — даследчы ўзор сваёй машыны. Калі б машына Ул. Грыбавы была пущанай у серыйную вытворчасць, мы б здолелі вырашыць яшчэ адзін з важнейшых праблем кінамаатраства. Справа гэтая не толькі мясцовага рэспубліканскага, але і ўсесаюзнага значэння.

Кінааматары вельмі дрэнна звязаны адзін з адным. Напэўна, наспела неабходнасць у адзіным арганізацыйным цэнтры, куды можа было б прыслаць яшчэ неацэнены матэрыял і дзе можна было б атрымаць кансультацыю кансультываць спецыялістаў. У нашых умовах лепш за ўсё было б адкрыць спачатку падобны цэнтр на базе адной з найбольш моцных нашых аматарскіх студый, напрыклад, пры Мінскім акруговым Доме афіцэраў. Дарэчы, і сам кіраўнік гэтай студыі В. Шырокамаў прапаноўваў выкарставаць для таіх мэт іх базу. Думаецца, што Саюз кінамаатрафістаў БССР і Міністэрства культуры прыхільна паставіцца да гэтай прапановы.

Кінааматары — вельмі самаадданыя людзі. Яны жывуць імкненнямі і пошукамі. Даўнае ж паможам гэтым людзям, запалім перад імі зялёны семафор.

В. САЛГЕУ.

Кожны дзень у Лёзненскі Дом культуры ідуць вяслыя куклі моладзі. Не зачыняюцца дзверы і ў кабінце дырктара. Заўсёды тут можна сустрэць удзельнікаў мастацкай самадзейнасці. Гэта член бюро райкома камсамола Тамара Радзівіч, шафёр камуніст, Міхал Дзядкоў, работніца гардына-сушыльнага завода камсамола Надзя Васільева, токар Марыя Купчанка, камсамолец Каця і Надзя Праворныя, Віктар Машкоўскі, Аляксандр Караў і іншыя.

Нехта з іх аднойчы прапанаваў: — А што, калі стварыць агітбрыгаду?

Гэтая думка захапіла і новага дырктара Рыгора Траяноўскага. Зусім нядаўна прыйшоў ён сюды. І адразу ж сутыкнуўся з цяжкасцямі: не было пры РДК пастаяннай, жыццяздольнай самадзейнасці. Агітбрыгада — якраз тое, што трэба. Рыгор з запалам узяўся за справу, тым больш, што сам некалі ісаў вершы. Тэму агляду прыдумалі разам — «На карысць народа». Работа ішла не заўсёды гладка, але людзі настойліва дамагаліся мэты. І неўзабаве нарадзіўся цікавы агляд. Аўтары яго гадоўна ўвагу звярнулі на стварэнне станаючых вобразцаў. У вобразе рабонага ўдала выступіў шафёр міжкалгасбуда Міхал Дзядкоў. Жывыя вобразы жаласці і інтэлігентна стварыў рабочыя ільозавода Е. Бульбэнкава і вучаніца Т. Бондарава.

У вострай сатырычнай форме былі раскрыты ў аглядзе ладакі, спекулянты, п'яніцы. У гэтым раздзеле выступіў шафёр школы-інтэрната В. Пацёнка, грузчык школы-інтэрната Г. Старавойтаў і фельчар ветэрынарнай бальніцы М. Ермалаева.

З гэтай цікавай праграмай агітбрыгада Лёзненскага раёнага Дома культуры заняла адно з першых месцаў на рэспубліканскім аглядзе агітбрыгад у Мінску ў 1961 годзе.

Пра некаторы час Р. Траяноўскі разам з творчым актывам стварыў новы агляд «Мы з Лёзана», які ў яркай і вобразнай форме прапанаванае прапашныя культуры — кукурузу, буракі, бакзы. Гэта праграма-агляд была паказана ва ўсіх калгасах і аддзяленнях саўгасу раёна. Вялікім поспехам у жыжароў вёск карысталіся асобныя выканаўцы, дуэт частушчанні

Другаў Дзянда самадзейнага мастацтва Беларусі. Дзень пяты — выступіў гродзенскі ансамбль песні і танца «Січ Саватраў». Марціўці квінтэт... Тых, хто гледзеў іх выступленні на сцэне акруговага Дома афіцэраў у Мінску, зачаравалі не толькі песні і танцы. Парадавалі і нацыёны ўдзельнікаў: незвычайна малюўчыя і незвычайна сціплыя, глыбока народныя, насычаныя і здымчыя, іх прысутнасць не відэа імя таго, што з таіной любоўю і увагай працаваў над нацыёнамі. Толькі потым, мурлы Дзянда назвала аўтара і адымчыла яго працу. Гэта быў малады гродзенскі мастак Лёвон Барзана.

Тры гады студэнт Мінскага тэатральна-мастацкага інстытута Лёвон Барзана праводзіў свае летнія каникулы ў вандруаках. З алоўнам і фоталапаратам ён абышоў Палессе, Віцебшчыну, Мядзельшчыну, Гомельшчыну. І істотна занатоўваў у альбомы і на фоталапінку ўзоры народнага прыкладнага мастацтва.

Прышло коліца часу, за плячымі мастак прапанаваў выдавецтву плён сваёй працы — тры публічныя альбомы: «Беларуская народная творчасць», «Беларуская народная адзінка», «Беларускі арнамент Палесся».

Цяпер Лёвон Барзана захапіў новай і для беларускіх мастакоў масавай справай — вітражом. Хутка зазле рознакаляровымі праменямі пачаюць вынаваць, Фота Ул. КРУКА.

Уладзіміра Уладзіміравіча добра ведаюць на Мінскім аўтазаводе. Ады называюць яго імемскім дырктарам завода па эстэтычным выхаванні, другімі — мастацкім кіраўніком і кансультантам. І ўсе яны па-свойму гавораць працу. Справа ў тым, што па ўласнай ініцыятыве, на грамадскіх асновах, ён узяўся за мастацкі кіраўніцтва ўсёй самадзейнасцю гэтага вялікага прадпрыемства. І гэта не казанае, наказанае «шэфства», калі падшэфныя і шэфы сустракаюцца раз у два гады, а моцнае творчае сяброўства.

Менавіта тут з сабраных названняў, нечаканых думак, мімалётных пачуццяў нарадзілася ў кампазітара канкрэтная задума і перад унутраным позірмам узніклі першыя абрысы ількі песень над агульнай назвай «Мае суцэнні». Многія з гэтых твораў напісаны на тэксты самадзейнага паэтаў з літаратурнага аб'яднання аўтазаводцаў і паспелі ўжо набыць вялікую папулярнасць у нашай рэспубліцы.

Вядомасць Уладзіміра Уладзіміравіча як кампазітара інасыпна пашираецца. Народ заўсёды чула стваіцца да сваіх мастакоў, аднак і сваё давер'е. Іскравай праймай гэта высокага давер'я з'яўляецца тое, што працуючы калгасца Імя Чарняўскага і Імя Гагарына і Ваўчаньскага вытворчага ўпраўлення назвалі заслужанага дзельца мастацтва БССР, кампазітара Уладзіміра Уладзіміравіча Алоўнікава сваім кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

Д. ЖУРАУЛЕУ.

Кандыдаты НАРОДА

Ці чулі вы гукі электрааргана мінскай «куртанга» на Цэнтральным паўстанце нашай сталіцы? Мелодыя і запалена з папулярнай у рэспубліцы, ды і за яе межамі, песні Уладзіміра Алоўнікава «Радзіма мая дарагая». Дарэчы, пачатак гэтай песні ўжо многа год з'яўляецца пазыўнымі Беларускага радыё.

Кампазітар на праву лічыцца адным з лепшых у Беларусі стваральнікаў песень.

Шчырасць, меладычнасць, высокі кампазітарскі прафесіяналізм і, разам з тым, народнасць, дэмакратычнасць і даступнасць яго песень паматуюць ім знайсці прамы шлях да сэрца слухачоў і выканаўцаў, заваяваць любоў і шырокае папуларнасць.

Ул. АЛОЎНІКАУ. Фота М. РУБІНШТЭЙНА.

І ПЕСНЮ ПАДХАПІЛІ МІЛЬЧЫ...

тэпльна а потым і кампазіцыя ў класіках М. Аладава і В. Залатарова. Здавалася, што і пасля заканчэння вучобы ўсё будзе таксама проста і ясна: праца па любімай прафесіі, магчыма — аспірантура і абавязкова — самая актыўная і шырокая творчая дзейнасць. Да выпускных экзаменаў ён быў ужо аўтарам струннага квартэта, рамансаў, інструментальных п'ес, а ў якасці дыпломнай работы прадставіў сімфонію, якая атрымала надзвычай

высокую ацэнку педагогаў кансерваторыі, артыстаў сімфанічнага аркестра і гадоўнае — слухачоў.

Аднак усё здарылася зусім не так, як меркавалася. Літаральна на другую раніцу пасля выпускнога вечара прымула Айчыны вайна і Ул. Алоўнікаў замест аспірантуры трапіў у ваеннае артылерыйскае вучылішча, а там і на фронт. Пачаўшы ваіну малодшым лейтэнантам, ён ваяваў на Волгаградскім, Паўднёвым, Трэцім і Чацвёртым

Улада НАБ ВЕДАЛІ...

аднае Жыве чалавек на адной з вуліц Мінска, жыве ў самай звычайнай камунальнай кватэры. І хлопца званка такія ж, як у суседзяў — чорная, бліскучая. Азін раз у месяц ён націскае паштавыя і, прасідушы за круглы стол, афармляе грашовы пераход. Пенсія... З таго дня, як аднойчы раніою чалавек ухаснуўся, гатовы, як заўсёды, хуценька сабрацца і... раптам прысеў на ложку, паволь зноў скваў пад кофору ногі, з таго дня прайшоў ужо некалькі гадоў. Яны маглі стаць рознымі, гэты пенсійны годам, гадзі асім новага якасца існавання чалавека на зямлі: Чалавек без ці амаль што без уласных абавязкаў перад грамадствам і нават перад самім сабою. Можна вызначыць некалькі прыблільных схем такога існавання, маючы на ўвазе канкрэтны прыклад з жыцця. Усе хоча бы адна: прачнуцца раніою, гэтак галізі каля дзевяці, ішчы крышку паваліцца ў ложку, паслухаць радзіе ці перагарты свежы «Огонь». А потым, калі не зачыніць надоўга за кравород, прайсціся па вуліцах, паслухаць з тэлекіні ж, як сам (картастажэ тэрміналогія саміх пенсінераў) — так што не ў крыўду! «Адзуданчыкам» на лубі, успамінаючы, як «былі калісьці і мы рыскаем!»

А хош — блукай са стрэльбай па лесе, хош — разведзь кветкі, калекцыянуй маркі, кармі залатых рыбак... словам, як можаш і як жадаеш, траць скарб вольнага часу, які раптам зваліўся на тебе. І нікто не асудзіць — пенсія, адпачынак. Не асудзіць, ды і не прычыць асабліва.

Не кідаецца адразу ж у амбіцыю, таварыш пенсінер! Гэтыя схемы падыходзяць не да ўсіх, а толькі да асобных прадстаўнікоў нашага ганааровага звання. Мы ўсе ведаем, колькі дзуднага дабра многія з нас бачылі і самі ўдзельнічалі ў ім (хоць і паскарывалі гучыя гэтае слова — самаадана — затое тут яно дарэчы) адзуды людзям!

Але ўсё гэта адступленні, напэўна, не вельмі абавязковыя. Што ж выбраў чалавек, аб якім пойдзе наша размова? Якой схемі ён прытрымліваецца? Да якой з усіх гэтых катэгорыяў пенсінераў можна аднесці яго? Дазвольце крыху аддзіць ад гэтых пытанняў і зрабіць адно, проста неабходнае на гэты раз, адступленне.

Далёка і ад Мінска і ад Беларуды, у Томскай вобласці, у сядзе Шагарка жыве старая, вельмі старая жанчына. Яна не лічыць сваё гадоў, бо з таго

дня, як даўным-даўно, дзедзе і дваццаць гадоў назад... «атрымала я павелічэнне ад смерці сына свайго Яшы», — так піша яна, — стала я быццам бы нежывае зусім... І зашла ў нашу сям'ю хмара чорная, і стары мой захварэў і памёр, і ўсё я абсеяна горам...» І здавалася ёй, што памяць пра яе сына, Якава Курпаўчыку, стукіе гарачым попельам толькі ў адно я мацярынскае сэрца. Для ўсіх жа астатніх людзей, што жывуць на зямлі сёння, яна, гэтая памяць, сцёрлася, як літары на старой пазелятай мане. Няма яе не толькі ў лірычным сэнсе слова, але і ў пэўным матэрыяльным, калі хочаць... Гэтыя тры кропкі ў канцы сказа — прыкметы недагаворанасці — няхай растлумачыць сама Ульяна Карпаўна, словамі свайго пісьма. Так будзе лепш...

«Спрабавала я кляпатыць аб сваім загніўшым сьне, каб даць мне дапамогу, але мне тут не пайшло ні сустрэча. Дакладных звестак не было на руках, толькі пісьмы і фотакартка з Беларуды... Я гляджу на гэтую картку з усямі пачуццямі... Выслала гэтыя фота, вам, толькі ж прашу, не згубіце, бо яно ў мяне апошняе...»

Каму даверыла маці апошняе, такую дарогу паміць аб сьне? Каму яна адравала яшчэ і гэтыя словы — «нізка, нізка кланіцеся вам, мілы мой чалавек». Каму і за што? Пісьмо прышло па адрасе: Мінск, Ульянаўская вуліца, дом 3, кватэра 31, Георгію Антонавічу Храмковічу.

Цяпер можна зноў крыху аб пенсіі. Яна прайшла да Георгія Антонавіча неспадзявана і не вельмі пажадана, пасля цяжкай хваробы — выніку рэвалюцыі і кантуў ў дні партызанскай барацьбы. Чалавек, які амаль усё сваё жыццё і да ваіны і пасля ваіны быў партызанскім работнікам, у час ваіны — камандзірам партызанскага атрада і скаротаром паліцэйскага райкома партыі, чалавек гэты, Георгій Антонавіч Храмковіч, не ўмеў, не жадаў і не стаў няпер і кветкі садзіць, ні рыбак карміць... У яго быў яшчэ апошні, суровы абавязак камандзіра, той абавязак, які не можа зняць ні час, ні перамена звання. Ён павінен расказаць пра жыццё і мёртвах тым, хто не ведае, знішчыў тых, хто згубіўся... Расказаць іх дзецям, іх маткам, іх жошакам... Паведаміць, няхай пакуль што толькі ў пісьмах, да іх і пад якімі неабм агнілі іх родныя, іх... «беа вестак прапавуяць».

Відаць, пасля намога больш маштабнага і яркага грамадзянскага падзвігу пісьменніка Сяргея Смірнова, нікога не здышчы такой тэмай. Але тое, што робіць Храмковіч, мае сваё

непаўторнае адценне. Бо гэта робіць... камандзір. Камандзір таго партызанскага атрада, дзе загінуў і чамусьці засталася невядомымі такіх героі, як Якаў Курпаўчыка.

А што ведала пра апошнія гады жыцця Якава нават родная маці? Ведала, што да ваіны ён быў кавалерам камандзірам у арміі, у першыя дні ваіны атрымала ад яго некалькі пісьем з Беларуды — і ўсё. Давадалася адзодзіць не раз вочы ў бок у райваенкамата і розных іншых устаноў, калі прыходзіла тудым даведзіцца што-небудзь пра сына. На яе падарона паглядзілі і дзедзе не прамы ў вочы гаварылі: «Хто тым ведае, каму служыць ваш сын, дзе і як ён загінуў? Мы ішчы правярэм, высветлім...»

А гады ішчы і ішчы, і апошнія надзеі зніклі разам з трымаючымі старчымі снамі. Яна даўно ўжо перастала хадаць у ваенкамат...

І аднойчы... не яна не магла ўжо ўрадавацца, яна толькі, напэўна, стала яшчэ меншым ростам, калі ўбачыла гэты незвычайны конверт з незвычайным почыркам і адрасам... А калі суседка чытала пісьмо, яна напэўна, як спакон веку ўсе вясковыя жанчыны, як і нашы беларудскія маці вышларала ражжамі паркалёвай хусткі слезам. «... Вашын загніў, як легендарны герой... Калі яго ажуржылі фашысты і хачелі ўзяць жывым — за яго тавары абшлі многа тэсяраў марам... Якаў пакаў дзедзятка паўтара гітлераўцаў з аўтаматам... А потым сам себе ўзарваў гранатай. Пышка вам аб гэтым былі камандзір Яшы...»

Камандзір... Яго ўжо даўно не называюць так афіцыйна, толькі ў пісьмах былія партызанамі часам успоміняць гэтыя словы ці то па ўспомінчы, ці то з жартам. Ды вось яшчэ што. Калі б хто-небудзь вырашыў намяляваць партрэт Храмковіча, словамі, ён, пэўна, абавязкова ўжыў бы такі сказ: «весь ён знішчыў сабраны, падцігнуты, ў яго б хвіліну дня вы яго не засталі. І мжоволь прыходзіць, дарэчы зусім не новае, параўнанне: дышчым забудася ў страі. Але што зробіць, Георгій Антонавіч пакідае іменна тое ўражанне і нават тады, калі праглядае акуртатна складзеныя паці пісьем сваіх карэспандэнтаў. Пісьмы з Алтайскага краю, з Маскоўскай, Томскай, Саратовскай — акульці толькі няма! — абласцёй, з Кіргізіі, Казахска, Украіны... І асабліва іх многа з Магілёўшчыны, з асерабіў і мясцін, дзе ён партызаніў. Там, у раёнах Крыўчын і Чарыкава, варта паказацца Храмковічу, зноў жывае даўно забыты зварот таварыш камандзір.

«Таварыш камандзір» — гэта ўжо жартам, а калі ўсёр'ёз, дык часцей «башкам» называе яго азін малады вясенні, які ніколі не служыў і не мог служыць пад загадам Храмковіча. Марат Сакратавіч Палапашвілі, Сакрат Палапашвілі, яго бацька, яваў рязан з Храмковічам, быў чалавечкам незвычайнай адвагі і ааінуў, як і Курпаўчыка, героем. Сын дасюль аб гэтым, не ведаў, і як многія, многія іншыя пісаў у сваёй анкетзе: «Бацька мой прапаў без вестак». Ніколі не бачыў Марат нават фатаграфіі таго, хто даў яму жыццё, не ўбачыў рысаў яго твару.

Так бы і было дасюль. Але Марата шукаў і знайшоў аднойчы — аб тым, як гэта адбывалася, можна было б напісаць цэлую прыгодуныку аповесць — знайшоў чалавек, якога няпер называе ён башкам. Ён знайшоў Марата і такую блыскую радню — бабаў, маці грузіскага юнака, што загінуў на беларудскай зямлі, маці Сакрата Палапашвілі. Яна і ў сёне не бачыла, што недзе ў беларудскім горадзе за гэтыя гады падрастаў і мужнеў яе унук, сын адзіната, горача любімага сына і непаўнага жанчыны з горада Магілёва. Яго ішчы і гэтыя пошукі, які знайшлася баба — гэта тэма пэўна пэўна аповесці... Ашошчы ў горадзе Батуры дзедзе не сціну грузіскай і нават грузіскай (на сугучнасці прозішча) сям'юў, Георгій Антонавіч нарэшце трапіў у аду, дзе ён не стаў адзодзіць дытанне туды гэта Палапашвілі, ці не туды... Малады партрэт Сакрата над ложкам маці, які ён пазіў ішчы адразу, сказаў усё. Маці ўсё яшчэ чакала яго. А цяпер побач аісчы другі партрэт — унука. І зноў старая грукіла мжоволь, зноў чалавек, якога вельмі хутка і зусім рэальнай сустрэчы.

Вось толькі атрымаў адпачынак — і ў Грузію! Гэта ўжо вырашана, — па-вясеннаму з напіскам на апошнім лесе адрапартаваў Марат у нас у рэдакцыю, куды яны ўдзучы з Георгіем Антонавічам прайшлі аднойчы па нашай просьбе. І я пераказана, што Марат і сапраўды вельмі сур'ёзна называе Георгія Антонавіча «башкам»... І калі да гэтага часу, я ўсё яшчэ думала: ці варта пісаць аб пошуках Храмковіча, ці будзе цікава чытаць пра ўсё гэта людзям пасля вядомых смірнёўскіх пошукаў, ці яго толькі ўбачылі іх разам... Як толькі ўбачыла шырыня, юнакці твар Марата, яго вочы, уесь лёс з імзямі захапленнем звернуцца да камандзіра бацькі, сведакі яго жыцця і смерці... як толькі ўбачыла пановаму асветленню адутры мяккім,

І яны сустрэліся — Марат Палапашвілі і Георгій Антонавіч. Фота Ул. КРУКА.

знайшоў, падняў, у літаральным сэнсе гэтага слова, іх былі камандзір. А сюжэты, тэмы... Іх часткова выкарыстоўвае сам Георгій Антонавіч, расказваючы аб подзвігах сваіх партызанскіх папеліччыў. Вось хутка выйдзе ў Маскве зборнік успамінаў ветаранаў партызанскай ваіны пад назвай «Яросте благородная», і там таксама ёсьці расказ Храмковіча аб беларудскай калгасніцы, славаў «партызанскай маці» (так ён называў колісь) Вользе Васіліеве Кухчанька. Рыхтуе Георгій Антонавіч і свае запіскі камандзіра. Ён рашыў збярэць тое, што можа развешчы час. Гэта яго мэта жыцця, яго захапленне. Але ў цялым усе багаты жыццёвы матэрыял, які ўдалося сабраць Храмковічу, напэўна, дачакаецца яшчэ свайго аўтара для мастацкага ўвасалення.

Вось так і жыве чалавек на пенсіі ў кватэры № 31 дома № 3 па вуліцы Ульянаўскай...

Ішчы раз кнопку званка гэтай кватэры наіскае рука старога партызанскага сьбра. Гэта адрашча нават у тры галзіны нocy. Таварышм ведаюць — сюды можа!

А потым аж да самага святання плыве ў лыме пугарт бясконца, дарата абодум істужка: — А помніш... — Можа і яшчэ пра аднаго свайго баявога таварыша менавіта ў гэты момант успоміняць яны. А зўтра і яго пачне шукаць Храмковіч, а потым расказаваць аб ім. Расказаваць, каб ведалі...

А. УЛАДЗІМІРАВА.

СЯМЕЙНЫ АРКЕСТР

Гэтага, ужо немалады год мужчыну, у Старобіне ведаюць многія. Яго часта можна сустрэць у бібліятэцы з кнігамі, з музычным інструментам у Доме культуры.

Кіламетр трох дзедзяткаў год працаваў на карысць радзімы Шляпінскай Паўлавіч Рак. У апошні час быў сувязістам, пасля пайшоў на пенсію.

Цімафей Паўлавіч вельмі любіць музыку. Ён іграе на многіх інструментах, арганізаваў духавы аркестр пры Доме культуры, у калгасе «Шароны пучлаваці» і «Трэці рашчоны» Любчанскага раёна, неаднаразова ўдзельнічаў у раённых і абласных аглядах мастацкай самадзейнасці.

Музыкант па сваях прыходзіць у Дом культуры і садзіцца поруч з аркестрантамі. Яго майстэрства іграць на трубе, альта, кларнеце і іншых інструментах пераналі многія аматары музыкі.

Сваю любоў да музыкі Цімафей Паўлавіч перадаў старэйшаму сыну Лявону, які стаў прафесіянальным музыкантам. Лявон з паслякам закончыў Гродзенскае музычнае вучылішча. Цяпер ён сам рыхтуе музыкантаў, выкладаючы ў тым жа вучылішчы па класе баяна.

Па бацькавай сцэжцы пайшла і дачка Галі. Ігра на баяне — яе любімы занятак. Дзядзечка заканавае трэці курс музычнага вучылішча Імя Глінкі ў Мінску. Як здольнага музыканта ён прызначаў выкладаючай у Старобінскай музычнай школе.

У самі Рэчку бываюць туды дні, калі збіраюцца разам усе музкіякі. Тады ў дзедзе падоўгу на сцэзе меладыйна і прыемнае музыка сямейнага аркестра.

П. БАРОДКА.

ПРЫСВЕЧАНА СПЕВАКА І АКЦЭРУ

«...У рускім мастацтве Шляпін — эпоха, як Пушкін». Гэтыя словы стаць эпіграфам да выстаўкі ў Дзяржаўнай бібліятэцы БССР імя Ул. І. Леніна, прысвечанай 90-годдзю з дня нараджэння вялікага рускага спевака і акцёра Ф. Шляпінска. Тут экспануюцца яго кнігі, а таксама манераграфіі і работы пра жыццё і творчы дзядзечка выдатнага сына рускага народа.

Выстаўка багата ілюстравана. На ёй шмат рэпрадукцый, партрэтаў Ф. Шляпінска, карцін, прысвечаных яму. Гэта — работы мастакоў К. Каравіна, А. Якаўлева, А. Галовіна, Б. Кустодзіева і іншых. Ён выстаўчы можна пазнаміцца з малюнкамі, выкананымі спеваком, рэпрадукцыямі яго скульптурнага аўтарства. Асобны стэнд прысвечаны акцёрскай працы Шляпінска.

Наведвальнікі з цікавасцю знаёміцца з творчай дзядзечкаю кар'еры рускага мастацтва.

М. НАВІЦКІ.

ЛЕКЦЫІ МАСТАКА

Добрым лектарам на Магілёўшчыне зарэкамандаваны спевак і навуковы ведаў Мікалай Аляксеевіч. Яго лекцыі «рэалістычнае мастацтва і абстрактызм» з цікавасцю паслухалі наведвальнікі ўніверсітэтаў эстэтычнага выхавання ў Быхаве і Клічаве, рабочыя заводы «Электрарухавік», урочы навушчыцы бібліятэчнага тэхнікума і чытачы абласной бібліятэкі імя Леніна ў Магілёве, калгаснікі сельгасарцелі «Перамога» Кіраўскага раёна.

Цікавую лекцыю пра творчасць вялікага рускага мастака І. Рэпіна прачытаў М. Аляксееў для выхаванцаў Магілёўскага дзіцячага дома № 6, ілюструючы яе рэпрадукцыямі з карцін вядомых майстроў.

ПРЫЗНААННЕ

Наш карэспандант мей гутарку з пісьменнікам Іванам Петрувічам Шамякіным, чыё імя названа ў ліку кандыдатаў у дэпутаты. Натуральна, што размова зайшла аб будучым выбарах, аб высокім гонары быць выбраннікам народа, яго слугой.

— Збярэюся хутка пехаць да выбарчыку, — зўражыў Іван Петрувіч, выказваючы, відаць, тое, што яго асабліва хвалюе сёння — я вельмі ўдзячны членам сельгасарцелі імя Карла Маркса Мясціслаўскага раёна, якія аказалі мне такое высокае давер, вылучыўшы мяне кандыдатам у дэпутаты Верхняга Савета рэспублікі. Для мяне, апрача ўсяго іншага, мае значэнне яшчэ і тая акалічнасць, што сваім кандыдатам мяне назвалі хлэбароб, працаўнік селя.

Большасць маіх твораў прысвечана жыццю калгаснай вёскі, тым задечам і праблемам, якія цікавяць людзей, занятых вырошчваннем хлэба. Думалю, што над сельскай тэмай, адной з асноўных у маёй творчасці, буду працаваць і надалей.

— Ці не магі б вы сказаць некалькі слоў пра свой новы раман?

— Раман, які я зараз пішу, прысвечаны новай для мяне тэме — жыццю гарадской інтэлігенцыі і рабочых у нашы дні. Галоўныя персанажы раману — журналісты, урочы, партыйныя і саветскія работнікі, маладыя рабочыя. Біяграфіі людзей старэйшага пакалення цыгнуча з часу мінулага пакалення, на адноснае і да свайго мінулага развіцця адна з сюжэтных ліній раману.

— У якой стадыі праца над раманам?

— Яна ўжо ўстаўляе першы ты, што Савіч наці чалавек? — Ты не ўбачыў усёй складанасці барацьбы. — Гэтадзіся, што апрама цябе, ёсьці людзі, якія таксама ўзбудоўваюць гэтую складанасць. Вярнуўшыся ў брыгаду, ты скажаў, у яго хаваўся ў горадзе?

— Не. — Чаму? — Тваё пытанне наіўнае. Ты думаеш, што гэтым прызначэннем я змог бы развітавацца Савіч? Хто б мне наперыў? І дзясны дзён прабыў зрабіць, калі ішчы адушчы, праваліваўся лубкі. Пасля гэтага я прайшоўшы і паведаміў: мяне хаваў Савіч, якога забілі паліцэйскія, і немцы з пашанай пахалалі. А можа, цябе хаваў СД? — спытаў ты, відаць, кожны партызан. Даканым, што ты не лысы. Ты забываеш, які быў час.

— Карацей кажучы, ты паваліся.

— Ну, пабавіўся, пабавіўся! Калі табе хочацца, каб я сказаў гэта слова. Я эвакуіраваў горад — не баўся. Адступаў да Масквы — не баўся. Мане паслалі назад у тыл — я не баўся, не бегаў па камісіях, які ішчы. Ні разу не скаваў з парашутам — скончыў, у ноч, у болато, а амаль на нямецкай штыці. Вадаў людзей на аперацыі — не баўся. Ну, не выйшла, які хачелася, не атрымаўся...

— Не крычы, і не брагай сваімі медалямі. Тое, што рабіў ты, рабілі тысячы, мільёны... Мы выконвалі свой абавязак перад Радзімай.

— Але, я паваліся... А ішчы не баўся? Усе, хто першыя трыццаць семі! Адна справа памерці ад кулі ворага. А памерці ад рук сваіх таварышаў, аднадушчаў, адчуваючы, што ні ў чым не вінаваты... Ты ўбачыў? Ты думаў калі-небудзь пра гэта?

— Думаў. І цяпер воль падумаў: як адчуваўся

Кандыдаты НАРОДА

Па рознаму праўляюцца любоў і ўдзячнасць народнага да пісьменніка, які жыве спрамай і спадзяваннем народа, творчы для народа, у імя яго светлага заўтра. Перш за ўсё, яны, вядома, праўляюцца ў тым, што кнігі такога пісьменніка не залепаюць на паліцах кнігарняў і бібліятэк, што іх чытаюць і перачытаюць, па іх вучацца жыць.

Праўляюцца яна, любоў народная, ішчы і ў тым, што калі тыя ж чытачы збіраюцца на сход у якіх выбарчыку і вырашаюць, каго вылучыць кандыдатам у дэпутаты, то называюць імя любімага пісьменніка. Выбар гэты луба аразумелы. Чытачы-выбаршчыкі добра ўспамінаюць, што калі мастак непарушы звязаны з іх жыццём, чэрпае натхненне, тэма і вобразы з жыццёвых крыніц, то ён будзе дэстаўна-прадстаўляць народ і ў вярхоўным органе ўлады.

Прагучалі пісьменніцкія імяны на перадавыбарных сходах і на гэты раз. Працоўныя горада і вёскі вылучылі кандыдатамі ў дэпутаты Верхняга Савета БССР Мікасіа Лынькова, Кандрата Крапіў, Пітра Глебуку, Янку Брыля, Максіма Танка, Арадзе Куляшова, Івана Шамякіна, Аліксея Панчанку. Вось кандыдатуры пісьменнікаў!

Хіба гэты не сведчыць аб прызначэнні народнымі? Аб росце аўтарытэту нашай літаратуры, аб умацаванні яе сувязей з жыццём? І дзе, з другога боку, гэтыя высокае давер і не абавязвае, не павіна абцяжківае майстраву слова на новы творчы пачынак, варта нашага сучаснасці, яго вялікай справы — справы будаўніцтва камунізма.

— Не, скажы першы ты, што Савіч наці чалавек? — Ты не ўбачыў усёй складанасці барацьбы. — Гэтадзіся, што апрама цябе, ёсьці людзі, якія таксама ўзбудоўваюць гэтую складанасць. Вярнуўшыся ў брыгаду, ты скажаў, у яго хаваўся ў горадзе?

— Не. — Чаму? — Тваё пытанне наіўнае. Ты думаеш, што гэтым прызначэннем я змог бы развітавацца Савіч? Хто б мне наперыў? І дзясны дзён прабыў зрабіць, калі ішчы адушчы, праваліваўся лубкі. Пасля гэтага я прайшоўшы і паведаміў: мяне хаваў Савіч, якога забілі паліцэйскія, і немцы з пашанай пахалалі. А можа, цябе хаваў СД? — спытаў ты, відаць, кожны партызан. Даканым, што ты не лысы. Ты забываеш, які быў час.

— Карацей кажучы, ты паваліся.

— Ну, пабавіўся, пабавіўся! Калі табе хочацца, каб я сказаў гэта слова. Я эвакуіраваў горад — не баўся. Адступаў да Масквы — не баўся. Мане паслалі назад у тыл — я не баўся, не бегаў па камісіях, які ішчы. Ні разу не скаваў з парашутам — скончыў, у ноч, у болато, а амаль на нямецкай штыці. Вадаў людзей на аперацыі — не баўся. Ну, не выйшла, які хачелася, не атрымаўся...

— Не крычы, і не брагай сваімі медалямі. Тое, што рабіў ты, рабілі тысячы, мільёны... Мы выконвалі свой абавязак перад Радзімай.

— Але, я паваліся... А ішчы не баўся? Усе, хто першыя трыццаць семі! Адна справа памерці ад кулі ворага. А памерці ад рук сваіх таварышаў, аднадушчаў, адчуваючы, што ні ў чым не вінаваты... Ты ўбачыў? Ты думаў калі-небудзь пра гэта?

— Думаў. І цяпер воль падумаў: як адчуваўся

Арыгінальныя Вышыўкі

На прылёжку — стос арыгінальных сурзаткаў, абрусай, парцьер. Гэта вырбы з палатна, выкананыя ўмелымі вышывальшчыцамі Мінскай фабрыкі мастацкага шыцца.

Бадай, самым большым попітам у лапушнікоў карыстаюцца прыгожыя парцьеры з незвычайнай назвай «Беларудскае Палессе». Вышывальшчыцы здолелі стварыць тонкія па выкананню пейзажы роднай палескай прыроды.

Хто ж аўтар гэтых чудаўных работ? Створыў малюнак «Па роднаму Палессю» падрыхтавала маладая мастачка, вышывальшчыца Мінскага мастацкага вучылішча Святлана Прокічэва. Цікавая гісторыя стварэння гэтых прыгожых парцьер.

Маладая мастачка ўжо доўгі час працуе на Мінскай фабрыцы мастацкага шыцца. Рыхтуючыя дыпломную работу, Святлана Прокічэва выканала яе на палатне. Пейзажы з сэрэй «Па роднаму Палессю» атрымалі становучую азімку не толькі ў экзаменацыйнай камісіі, але і на пасяджэнні мастацкага савета фабрыкі.

Фабрыка падрыхтавала, тысячы экзэмпляраў арыгінальных парцьер, якія славяцца не толькі ў нас у Беларусі, але і далёка за яе межамі. На фабрыку прыходзяць пісьмы. І ўсе яны, як правіла, пачынаюцца словамі ўдзячнасці здойнага мастаццы.

М. САВІЧ.

ЖЭЁ СТАНОВІЦА ЖЫЦЦЯ

Хоць не скажу, што часам не праўлялі ліберальны. Між іншым, некаторых з іх браў пад абарону ты з пазіцыі гуманізму. А Шыковіча хацеў выключыць за ўчынак сына.

— Падбірае факты? — Не. Проста прыгадваю. Факта даволі аднаго. Якія яшчэ патрэбны факты! Зноў паўза, Чырнула запалка. Патхнула серыя, пасля — прыемна пахучым тытуном. Нервовыя джыкі крокі.

«Дзын-даон, дзын-даон», — дзіўны стук мятніцы ў гадзінніка, здаецца, ён чапляецца за два розныя металы, яны ад удара па рознаму гучаць.

— Якое будзе рашэнне абкома? — Не ведаю. Я член бюро, я магу сказаць толькі за сябе. Не хочацца мне пасля гэтага падаць табе руку. Тым больш — разам працаваць.

— Так нават? — Увэй, што так. Дарэчы, ты запрашаў на Новы год у госці. Не чакай. Не прыйду.

— Яна. — Але, я люблю яшчэ з пачатку да канца. Ну, што ж, дзякую за шчырасць. Бывайце.

— Шыт, ж джыкі крокі, гулікі на паркеце, мяккія, з шыргатам, на дэмановай дарожцы. Скрыпнулі дзверы. Лінулі другія, знадворныя.

ВЫДАДЗЕНА ў БАЛГАРЫІ

Надаўна Літаратурны музей Я. Коласа атрымаў ад балгарскага пэтра Найдэна Выдадзена зборнік выбранных вершаў народнага песняра Беларускага Яўба Коласа. Кніга выйшла ў Сярбі ў сэрвіі «Савецкіх паэты».

Зборнік складзены па храналагічным прынцыпе. У кнізе змешчаны вершы «Наш родны край», «Асады наезд», «Салар», «Чымган» і іншыя, а таксама пераказана аповяданне «Светы Ян», урышкі з паэм «Новая зямля» і «Сымон-музыка».

Творы Я. Коласа пераклалі на балгарскую мову паэты Найдэна Гельму, Іван Давідкаў, Андрэй Грымаў, Мікола Інджык і іншыя. Уступны артыкул да зборніка напісаў Максім Луканін. Кніга выйшла пад рэдакцыяй Хрысто Радзюшкава.

М. БАЗАРЭВІЧ.

ВЫСОКАЯ ўзнагарода

Імя Беларускага мастака Віталя Канстанцінавіча Цірко добра вядома аматарам жывапісу. Многія яго карціны экспанаваліся на выстаўках у Мінску, Маскве.

За заслугі ў развіцці выяўленчага мастацтва і ў сувязі з паўдзесцігоддзем з дня нараджэння Віталя Канстанцінавіча Цірко Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР узнагароджан Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

БІБЛІЯТЭЦЫ— ДЫПЛОМ ВІСТАЙКІ

Смалейціца бібліятэка імя М. Багдановіча — адна з лепшых бібліятэк рэспублікі. Супрацоўнікі яе актыўна і плынна працуюць з чытачамі, аказваюць значную дапамогу сельскім і клубным бібліятэкам. За творчыя працоўныя поспехі бібліятэка была ўдзялена Дыпламам ІІ ступені.

Надаўна пастаноўка камітэта выстаякі Смалейціца бібліятэка імя М. Багдановіча ўзнагароджана дыпламам ІІ ступені.

М. КАРПОВІЧ.

У ЛІКУ ЛЕПШЫХ

Надаўна пададзены вынікі грамадскага агляду парку культуры і адпачынку, які арганізавані Міністэрства культуры БССР і рэдакцыя газеты «Известия». Калегія Міністэрства культуры ССР, якая разглядала вынікі грамадскага агляду, зацвердзіла рашэнні арганізацыі аб заахаванні лепшых паркаў культуры і адпачынку. Сярод іх — парк горада Брэста.

Ліку прысуджана званне «Лепшы парк культуры і адпачынку краіны» і грашовая прэмія Міністэрства культуры ССР.

Ганарова дыплом першай ступені і грашовая прэмія І прысуджана парку Гомеля. Варысаўскі парк узнагароджаны Ганаровай дыпламам другой ступені.

Гродзенскі абласны драматычны тэатр паставіў кавядыю В. Розава «Перад вчэрэй». Пастаноўку спектакля анімаваў рэжысёр тэатра І. Папоў; мастацкае афармленне М. Гафта. У спектаклі заняты артысты М. Кавязіна, В. Дзёмін, Л. Суднік, Г. Барышаў, В. Касценка, Л. Менчынава, Л. Сторажава, П. Філіпаў, М. Палова і іншыя.

На здымку: сцена са спектакля. У ролях: Грышы — артыст Л. Суднік, Валяр'яна — артыст П. Філіпаў, Вераніка — артыстка Л. Сторажава.

І размаўляў з дзяўчынай, апранутай у прыгожую нейлавою футру. Твар хлосці — добра ананым, але прыгадвае, дзе і калі ён сустракаўся з ім. Сямён Парфенавіч ніяк не мог. І раптам праз дзверкі крокаў хлопцэт ніяк, без льяк, дагнаў яго, пайшоў побач.

— Не пазнаеце, таварыш старшыня? Кухараў, архітэктар. З наступнага новым...

— Дзякуй. Вас таксама.

— Мне захачелася пабавіць вам, што праект, які я прапанаваў для будавання Высекаў, на конкурс у Ленінградзе атрымаў першую прэмію.

— Вішню вас.

— Але мне захачелася сказаць, што вы — кансерватар. Так хлосціце, а пасля столькі валаводзіць...

— Тут ужо не мая віна. Вашы калегі...

— Не круціце...

— Гукаў спыніўся, уражаны нахобнасцю і дзвернасцю маладого архітэктара.

— Маляды чалавек! Не забывайце!..

— А я забываю... І, ведаеце, мне часам хочацца такім вош мударым старым, як вы, плясцучым па мордзе.

— Гукаў пахлахвіна адступіў.

— Хлопец ухмыльнуўся, зняважліва, з пагардай.

— Пакліце міліцыянера, — і пайшоў назад, да дзяўчыны, якая трымаўла яго льяк і чакала.

Нават размова з Тарасавым, яго лёс, не ўзрушыла так, як гэты, здавалася б, зусім незвычайны эпізод. Хіба не званілі яму раней, не пагражалі, не пісалі ананымныя пісьмы з самымі страшнымі пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі. Часам пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі. Часам пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі.

— Гукаў спыніўся, уражаны нахобнасцю і дзвернасцю маладого архітэктара.

— Маляды чалавек! Не забывайце!..

— А я забываю... І, ведаеце, мне часам хочацца такім вош мударым старым, як вы, плясцучым па мордзе.

— Гукаў пахлахвіна адступіў.

— Хлопец ухмыльнуўся, зняважліва, з пагардай.

ПА СТАРОНКАХ ЧАСОПІСАУ

Васіль Быкаў піша пераважна пра вайну. Яго аповесці («Апошні баец», «Жураўліны крык», «Здрада», «Трэці ракетка») і многія аповяданні прысвечаны Вялікай Айчыннай вайне. Думаецца, што гэта не проста творчая прыхільнасць да адной тэмы, ў адлюстраванні якой пісьменнік дасягае значных мастацкіх дзядзючак; гэта свядомае імкненне аддаць свой талент услаўленню вялікага народнага подзвігу, далучыць свой голас да пратэсту ўсіх сумленных людзей свету супраць падрыхтоўкі новай вайны.

Так, творы В. Быкава пра вайну маюць ярка выяўленую антываенную накіраванасць, яны звернуты да сінтэзічнага чытача. Тое новае ў паказе вайны, што стала магчымым у выніку вывядзення шкідливых праяў культуры асобы Сталіна, надае творам В. Быкава шырокае ідэя-мастацкае гучанне, насічае іх пафасам сучаснасці. Сам удзельнік вайны, В. Быкаў спяшаецца расказаць людзям пра яе жахі і жорсткасці, адкрыць усю суровую праўду, гэтая аўтарская ўсхваляванасць пракае творы аб вайне і робіць іх глыбока эмацыянальнымі.

І вось чымат сустрэкаецца з новым творам — В. Быкава — апавяданне «Адня ноч».

М. БАЗАРЭВІЧ.

ВЯРНУЦЬ П'ЕСЕ СВЕЖАСЦЬ

Імя Беларускага мастака Віталя Канстанцінавіча Цірко добра вядома аматарам жывапісу. Многія яго карціны экспанаваліся на выстаўках у Мінску, Маскве.

За заслугі ў развіцці выяўленчага мастацтва і ў сувязі з паўдзесцігоддзем з дня нараджэння Віталя Канстанцінавіча Цірко Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР узнагароджан Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

БІБЛІЯТЭЦЫ— ДЫПЛОМ ВІСТАЙКІ

Смалейціца бібліятэка імя М. Багдановіча — адна з лепшых бібліятэк рэспублікі. Супрацоўнікі яе актыўна і плынна працуюць з чытачамі, аказваюць значную дапамогу сельскім і клубным бібліятэкам. За творчыя працоўныя поспехі бібліятэка была ўдзялена Дыпламам ІІ ступені.

Надаўна пастаноўка камітэта выстаякі Смалейціца бібліятэка імя М. Багдановіча ўзнагароджана дыпламам ІІ ступені.

М. КАРПОВІЧ.

У ЛІКУ ЛЕПШЫХ

Надаўна пададзены вынікі грамадскага агляду парку культуры і адпачынку, які арганізавані Міністэрства культуры БССР і рэдакцыя газеты «Известия». Калегія Міністэрства культуры ССР, якая разглядала вынікі грамадскага агляду, зацвердзіла рашэнні арганізацыі аб заахаванні лепшых паркаў культуры і адпачынку. Сярод іх — парк горада Брэста.

Ліку прысуджана званне «Лепшы парк культуры і адпачынку краіны» і грашовая прэмія Міністэрства культуры ССР.

Ганарова дыплом першай ступені і грашовая прэмія І прысуджана парку Гомеля. Варысаўскі парк узнагароджаны Ганаровай дыпламам другой ступені.

Гродзенскі абласны драматычны тэатр паставіў кавядыю В. Розава «Перад вчэрэй». Пастаноўку спектакля анімаваў рэжысёр тэатра І. Папоў; мастацкае афармленне М. Гафта. У спектаклі заняты артысты М. Кавязіна, В. Дзёмін, Л. Суднік, Г. Барышаў, В. Касценка, Л. Менчынава, Л. Сторажава, П. Філіпаў, М. Палова і іншыя.

На здымку: сцена са спектакля. У ролях: Грышы — артыст Л. Суднік, Валяр'яна — артыст П. Філіпаў, Вераніка — артыстка Л. Сторажава.

І размаўляў з дзяўчынай, апранутай у прыгожую нейлавою футру. Твар хлосці — добра ананым, але прыгадвае, дзе і калі ён сустракаўся з ім. Сямён Парфенавіч ніяк не мог. І раптам праз дзверкі крокаў хлопцэт ніяк, без льяк, дагнаў яго, пайшоў побач.

— Не пазнаеце, таварыш старшыня? Кухараў, архітэктар. З наступнага новым...

— Дзякуй. Вас таксама.

— Мне захачелася пабавіць вам, што праект, які я прапанаваў для будавання Высекаў, на конкурс у Ленінградзе атрымаў першую прэмію.

— Вішню вас.

— Але мне захачелася сказаць, што вы — кансерватар. Так хлосціце, а пасля столькі валаводзіць...

— Тут ужо не мая віна. Вашы калегі...

— Не круціце...

— Гукаў спыніўся, уражаны нахобнасцю і дзвернасцю маладого архітэктара.

— Маляды чалавек! Не забывайце!..

— А я забываю... І, ведаеце, мне часам хочацца такім вош мударым старым, як вы, плясцучым па мордзе.

— Гукаў пахлахвіна адступіў.

— Хлопец ухмыльнуўся, зняважліва, з пагардай.

— Пакліце міліцыянера, — і пайшоў назад, да дзяўчыны, якая трымаўла яго льяк і чакала.

Нават размова з Тарасавым, яго лёс, не ўзрушыла так, як гэты, здавалася б, зусім незвычайны эпізод. Хіба не званілі яму раней, не пагражалі, не пісалі ананымныя пісьмы з самымі страшнымі пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі. Часам пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі. Часам пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі.

— Гукаў спыніўся, уражаны нахобнасцю і дзвернасцю маладого архітэктара.

— Маляды чалавек! Не забывайце!..

— А я забываю... І, ведаеце, мне часам хочацца такім вош мударым старым, як вы, плясцучым па мордзе.

— Гукаў пахлахвіна адступіў.

— Хлопец ухмыльнуўся, зняважліва, з пагардай.

ГЛЫБІНЯ І ЛАКАНІЧНАСЦЬ

Надаўна Літаратурны музей Я. Коласа атрымаў ад балгарскага пэтра Найдэна Выдадзена зборнік выбранных вершаў народнага песняра Беларускага Яўба Коласа. Кніга выйшла ў Сярбі ў сэрвіі «Савецкіх паэты».

Зборнік складзены па храналагічным прынцыпе. У кнізе змешчаны вершы «Наш родны край», «Асады наезд», «Салар», «Чымган» і іншыя, а таксама пераказана аповяданне «Светы Ян», урышкі з паэм «Новая зямля» і «Сымон-музыка».

Творы Я. Коласа пераклалі на балгарскую мову паэты Найдэна Гельму, Іван Давідкаў, Андрэй Грымаў, Мікола Інджык і іншыя. Уступны артыкул да зборніка напісаў Максім Луканін. Кніга выйшла пад рэдакцыяй Хрысто Радзюшкава.

М. БАЗАРЭВІЧ.

ВЫСОКАЯ ўзнагарода

Імя Беларускага мастака Віталя Канстанцінавіча Цірко добра вядома аматарам жывапісу. Многія яго карціны экспанаваліся на выстаўках у Мінску, Маскве.

За заслугі ў развіцці выяўленчага мастацтва і ў сувязі з паўдзесцігоддзем з дня нараджэння Віталя Канстанцінавіча Цірко Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР узнагароджан Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

БІБЛІЯТЭЦЫ— ДЫПЛОМ ВІСТАЙКІ

Смалейціца бібліятэка імя М. Багдановіча — адна з лепшых бібліятэк рэспублікі. Супрацоўнікі яе актыўна і плынна працуюць з чытачамі, аказваюць значную дапамогу сельскім і клубным бібліятэкам. За творчыя працоўныя поспехі бібліятэка была ўдзялена Дыпламам ІІ ступені.

Надаўна пастаноўка камітэта выстаякі Смалейціца бібліятэка імя М. Багдановіча ўзнагароджана дыпламам ІІ ступені.

М. КАРПОВІЧ.

У ЛІКУ ЛЕПШЫХ

Надаўна пададзены вынікі грамадскага агляду парку культуры і адпачынку, які арганізавані Міністэрства культуры БССР і рэдакцыя газеты «Известия». Калегія Міністэрства культуры ССР, якая разглядала вынікі грамадскага агляду, зацвердзіла рашэнні арганізацыі аб заахаванні лепшых паркаў культуры і адпачынку. Сярод іх — парк горада Брэста.

Ліку прысуджана званне «Лепшы парк культуры і адпачынку краіны» і грашовая прэмія Міністэрства культуры ССР.

Ганарова дыплом першай ступені і грашовая прэмія І прысуджана парку Гомеля. Варысаўскі парк узнагароджаны Ганаровай дыпламам другой ступені.

Гродзенскі абласны драматычны тэатр паставіў кавядыю В. Розава «Перад вчэрэй». Пастаноўку спектакля анімаваў рэжысёр тэатра І. Папоў; мастацкае афармленне М. Гафта. У спектаклі заняты артысты М. Кавязіна, В. Дзёмін, Л. Суднік, Г. Барышаў, В. Касценка, Л. Менчынава, Л. Сторажава, П. Філіпаў, М. Палова і іншыя.

На здымку: сцена са спектакля. У ролях: Грышы — артыст Л. Суднік, Валяр'яна — артыст П. Філіпаў, Вераніка — артыстка Л. Сторажава.

І размаўляў з дзяўчынай, апранутай у прыгожую нейлавою футру. Твар хлосці — добра ананым, але прыгадвае, дзе і калі ён сустракаўся з ім. Сямён Парфенавіч ніяк не мог. І раптам праз дзверкі крокаў хлопцэт ніяк, без льяк, дагнаў яго, пайшоў побач.

— Не пазнаеце, таварыш старшыня? Кухараў, архітэктар. З наступнага новым...

— Дзякуй. Вас таксама.

— Мне захачелася пабавіць вам, што праект, які я прапанаваў для будавання Высекаў, на конкурс у Ленінградзе атрымаў першую прэмію.

— Вішню вас.

— Але мне захачелася сказаць, што вы — кансерватар. Так хлосціце, а пасля столькі валаводзіць...

— Тут ужо не мая віна. Вашы калегі...

— Не круціце...

— Гукаў спыніўся, уражаны нахобнасцю і дзвернасцю маладого архітэктара.

— Маляды чалавек! Не забывайце!..

— А я забываю... І, ведаеце, мне часам хочацца такім вош мударым старым, як вы, плясцучым па мордзе.

— Гукаў пахлахвіна адступіў.

— Хлопец ухмыльнуўся, зняважліва, з пагардай.

— Пакліце міліцыянера, — і пайшоў назад, да дзяўчыны, якая трымаўла яго льяк і чакала.

Нават размова з Тарасавым, яго лёс, не ўзрушыла так, як гэты, здавалася б, зусім незвычайны эпізод. Хіба не званілі яму раней, не пагражалі, не пісалі ананымныя пісьмы з самымі страшнымі пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі. Часам пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі. Часам пажаданнямі? Ён не звяртаў на іх увагі.

— Гукаў спыніўся, уражаны нахобнасцю і дзвернасцю маладого архітэктара.

— Маляды чалавек! Не забывайце!..

— А я забываю... І, ведаеце, мне часам хочацца такім вош мударым старым, як вы, плясцучым па мордзе.

— Гукаў пахлахвіна адступіў.

— Хлопец ухмыльнуўся, зняважліва, з пагардай.

ПА СТАРОНКАХ ЧАСОПІСАУ

Васіль Быкаў піша пераважна пра вайну. Яго аповесці («Апошні баец», «Жураўліны крык», «Здрада», «Трэці ракетка») і многія аповяданні прысвечаны Вялікай Айчыннай вайне. Думаецца, што гэта не проста творчая прыхільнасць да адной тэмы, ў адлюстраванні якой пісьменнік дасягае значных мастацкіх дзядзючак; гэта свядомае імкненне аддаць свой талент услаўленню вялікага народнага подзвігу, далучыць свой голас да пратэсту ўсіх сумленных людзей свету супраць падрыхтоўкі новай вайны.

Так, творы В. Быкава пра вайну маюць ярка выяўленую антываенную накіраванасць, яны звернуты да сінтэзічнага чытача. Тое новае ў паказе вайны, што стала магчымым у выніку вывядзення шкідливых праяў культуры асобы Сталіна, надае творам В. Быкава шырокае ідэя-мастацкае гучанне, насічае іх пафасам сучаснасці. Сам удзельнік вайны, В. Быкаў спяшаецца расказаць людзям пра яе жахі і жорсткасці, адкрыць усю суровую праўду, гэтая аўтарская ўсхваляванасць пракае творы аб вайне і робіць іх глыбока эмацыянальнымі.

І вось чымат сустрэкаецца з новым творам — В. Быкава — апавяданне «Адня ноч».

М. БАЗАРЭВІЧ.

ВЯРНУЦЬ П'ЕСЕ СВЕЖАСЦЬ

Імя Беларускага мастака Віталя Канстанцінавіча Цірко добра вядома аматарам жывапісу. Многія яго карціны экспанаваліся на выстаўках у Мінску, Маскве.

За заслугі ў развіцці выяўленчага мастацтва і ў сувязі з паўдзесцігоддзем з дня нараджэння Віталя Канстанцінавіча Цірко Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР узнагароджан Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

БІБЛІЯТЭЦЫ— ДЫПЛОМ ВІСТАЙКІ

Смалейціца бібліятэка імя М. Багдановіча — адна з лепшых бібліятэк рэспублікі. Супрацоўнікі яе актыўна і плынна працуюць з чытачамі, аказваюць значную дапамогу сельскім і клубным бібліятэкам. За творчыя працоўныя поспехі бібліятэка была ўдзялена Дыпламам ІІ ступені.

Надаўна пастаноўка камітэта выстаякі Смалейціца бібліятэка імя М. Багдановіча ўзнагароджана дыпламам ІІ ступені.

М. КАРПОВІЧ.

У ЛІКУ ЛЕПШЫХ

Надаўна пададзены вынікі грамадскага агляду парку культуры і адпачынку, які арганізавані Міністэрства культуры БССР і рэдакцыя газеты «Известия». Калегія Міністэрства культуры ССР, якая разглядала вынікі грамадскага агляду, зацвердзіла рашэнні арганізацыі аб заахаванні лепшых паркаў культуры і адпачынку. Сярод іх — парк горада Брэста.

Ліку прысуджана званне «Лепшы парк культуры і адпачынку краіны» і грашовая прэмія Міністэрства культуры ССР.

Ганарова дыплом першай ступені і грашовая прэмія І прысуджана парку Гомеля. Варысаўскі парк узнагароджаны Ганаровай дыпламам другой ступені.

Гродзенскі абласны драматычны тэатр паставіў кавядыю В. Розава «Перад вчэрэй». Пастаноўку спектакля анімаваў рэжысёр тэатра І. Папоў; мастацкае афармленне М. Гафта. У спектаклі заняты артысты М. Кавязіна, В. Дзёмін, Л. Суднік, Г. Барышаў, В. Касценка, Л. Менчынава, Л. Сторажава, П. Філіпаў, М. Палова і іншыя.

На здымку: сцена са спектакля. У ролях: Грышы — артыст Л. Суднік, Валяр'яна — артыст П. Філіпаў, Вераніка — артыстка Л. Сторажава.

І размаўляў з дзяўчынай, апранутай у прыгожую нейлавою футру. Твар хлосці — добра ананым, але прыгадвае, дзе і калі ён сустракаўся з ім. Сямён Парфенавіч ніяк не мог. І раптам праз дзверкі крокаў хлопцэт ніяк, без льяк, дагнаў яго, пайшоў побач.

— Не пазнаеце, таварыш старшыня? Кухараў, архітэктар. З наступнага новым...

— Дзякуй. Вас таксама.

— Мне захачелася пабавіць вам, што праект, які я прапанаваў для будавання Высекаў, на конкурс у Ленінградзе атрымаў першую прэмію.

— Вішню вас.

— Але мне захачелася сказаць, што вы — кансерватар. Так хлосціце, а пасля столькі валаводзіць...

— Тут ужо не мая віна. Вашы калегі...

— Не круціце...

— Гукаў спыніўся, уражаны нахобнасцю і дзвернасцю маладого архітэктара.

— Маляды ч

